

A MAGYAR ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES A NEMZETIBEN HÁGÓKON INNEN ÉS TÚL

„Az, aki szeretni tudja azt, ami az övé – szabad, és mentes a birtoklás minden görcsétől, kielégíthetetlen éhétől-szomjától” – vallja Pilinszky János, és e szavak vezérelték azokat is, akik a Magyar Állami Népi Együttes műsorára tűzték a „Megidézett Kárpátalja – Hágókon innen és túl” című produkciót, melynek bemutató előadását a Nemzeti Színház fogadta be.

A műsor megálmodóját, *Mihályi Gábort* Kárpátalja tánc- és zenei világa mindig is érdekelte, de a gyűjtésre kifejezetten e műsor miatt került sor. Az alkotócsoport júniusban utazott Kárpátaljára, és a tudományos anyaggyűjtés mellett fontos volt számukra az inspirációszerzés – a Tisza, a hegyek, a munkácsi vár, a viski református templom, az ötszáz éves ruszin fatemplomok –, az érzelmi és szellemi feltöltődés. Sok új zenét, lépéskombinációt, stílust találtak, és úgy vélik, az utolsó órában érkeztek, így még éppen sikerült átérezniük az adott tájegység, az adott világ han-

gulatát is. Felejthetetlen élményként emlegetik például a técsői zenekar harmonikásának házában töltött időt, a helyi emberektől kapott bensőséges pillanatokat, melyek jó része a koreográfus művészeti vezető szerint áttemelhető az előadásba.

Az alkotókat számtalan dolog inspirálta. Mesélik, hogy egy görög-keleti fatemplomot néztek meg, és amikor kijöttek, föltámadt a szél. A hallott zizegés, levélhullás, süvítés, a szinte recsegnő templom mind hatott rájuk. Mihályi elmondta, hogy a szélnek – ami hoz, visz, sodor, tisztít, vihart kavarr – jelentősége lesz a darabban. A műsor egyébként a hagyományok, a tradíció köré épül, de legfontosabb a tánc és a zene, amely asszociatív módon mesél a múlt-ról, az emlékezés jelentőségéről.

A rendező azt mondja, az előadás a színpadi néptáncművészet történetében is kuriózum, hiszen először mutatja be antológiaszerűen a Keleti-Kárpátokban és a Kárpátalján élő népek: magyar, ukrán, ruszin, román, cigány, zsidó tradicionális kultúráját. Értékét növeli az, hogy a magyar néptáncművészek és koreográfusok ez idáig kevés figyelmet szenteltek Kárpátaljának. Most nem titkolt cél kaput nyitni más alkotóknak is, rávilágítani a régió fontosságára, ahol a zene még erősen él, a tánc azonban már igencsak megkopott, hiszen a fejlődés, az urbanizáció temetője a hagyományoknak. Az alkotók nem a jelen romló állapotát mutatják meg, hanem magyar szemszögből tekintetnek rá más nemzetek táncaira. Az előadásban a magyar mellett hasonló erővel jelennek meg a román és ruszin táncok, a zsidó hangszeres zene, hiszen ez a kultúra így egységes. Persze nem elég megtanulni a zenét, táncokat, megtalálni a legszebb viseleteket, felkutatni a szokásokat, meg kell ismerni az embert, aki táncol, énekel, muzsikál, akinek minden mozdulatában ott rejtőzik a tudás, szavaiban a bölcsesség. És meg kell ismerni azt a világot, amiben a hagyomány megteremtődött és létezett. Mert az utókornak az csak ezután adható át, mesélhető el, a folklór örök nyelvével.

Megidézett Kárpátalja

A MAGYAR ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES ÚJ ELŐADÁSA. BEMUTATÓ: NOVEMBER 16. 19 ÓRA, NEMZETI SZÍNHÁZ.

Az előadás zeneszerzője Pál István „Szalonna”, zenei szerkesztője Pál Lajos. Szólót énekel Herczku Ágnes és Hetényi Milán, az Idéző szerepében Bakos Gabriella látható. Rendező-koreográfus, művészeti vezető: Mihályi Gábor. A további előadások a Hagymányok Házában lesznek láthatók: november 21-én és 22-én 19 órai kezdettel.